

Uğur Aktekin*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

Havva Yıldız**

Göksu Ayçıl Altınok ***

İnternet Sitelerinin Hukukumuzda Korunması

1. Giriş

Geçtiğimiz yıllar içerisinde internet, bilgiye erişim ve paylaşım temel fonksiyonlarının ötesinde tüm dünyayı birbirine bağlayan bir nitelik kazanmış ve insanların birtakım temel ihtiyaçlarını gidermesinin vazgeçilmez bir yöntemine dönüşmüştür. İnternet siteleri ise bu faaliyetlerimizde kullandığımız araçlar olmak suretiyle her gün pek çok kez temas ettiğimiz yapılar haline gelmiştir. Günlük hayatımızda sıkça kullandığımız bu yapıların hukuki korumasının nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği sorusuna cevap arayan bu makalede, bir yandan “internet sitelerinin” hangi unsurlardan oluştuğuna diğer yandan yargı kararları ve akademik tartışmalar ışığında bunlara sağlanabilecek koruma türlerinin neler olabileceğine değinilecektir.

2. İnternet Sitesinin Tanımı ve Unsurları

İnternet sitesi, ortak bir alan adı altında bulunan ve internete bağlı sunucu tarafından ulaşılabilir kılınan internet sayfalarının bir birleşimi olarak tanımlanabilir.¹ İnternet siteleri; internet sayfası, kullanıcı arayüzü, bilgisayar programı, veritabanı ve sunucu gibi pek çok farklı unsurdan oluşur.² Hukukumuzda internet siteleri için belirlenmiş özel bir koruma türü bulunmamakla birlikte internet sitelerini oluşturan unsurlar ve internet sitelerinin içeriği, ön görülen şartları sağlamak kaydıyla çeşitli korumalardan yararlandırılabilir.

Örneğin, internet sitesini çalıştıran bilgisayar programı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun (“FSEK”) 2. maddesi uyarınca “ilim ve edebiyat eseri” olarak korunurken, site içeriğini oluşturan unsurlar da kanuni şartları taşımaları halinde FSEK kapsamında sayılı diğer eser kategorilerinden birine dâhil edilebilecektir. Bu makalenin de konusunu oluşturduğu üzere, internet sitesine, onu oluşturan unsurlardan bağımsız olarak ek bir hukuki koruma sağlanıp sağlanamayacağı hususu ise fikri mülkiyet koruma türleri ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (“TTK”) haksız rekabet hükümleri kapsamında ayrıca değerlendirilmelidir.

3. Fikri Mülkiyet Hukuku Kapsamında Koruma

İnternet sitelerinin FSEK kapsamında eser korumasından ve/veya 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu (“SMK”) kapsamında marka ve/veya tasarım korumasından yararlandırılması gündeme gelebilecektir.

a. FSEK Kapsamında Eser Olarak Korunması

¹ Fahrettin Erdinç, Yeni Başlayanlar İçin HTML5& CSS3, 4. Baskı, İstanbul, Mart 2018, Pusula 20 Teknoloji ve Yayıncılık, s. 4 vd.; aynı yönde Yağmur Yollu, İnternet Sitelerinin Korunması, Yüksek Lisans Tezi, s. 6 vd.

² Yollu, *Ibid.* s. 7 vd.

Bir fikri ürünün, FSEK'in 1/b maddesi uyarınca eser sayılabilmesi için sahibinin hususiyetini taşıması, sahibinin hususiyetini yansıtacak düzeyde somutlaşmış olması, fikri çabanın ürünü olması ve FSEK'te öngörülen eser türlerinden birine dâhil olması gerekir. İnternet siteleri de hususiyet, somutlaştırma ve fikri çabanın ürünü olma kriterlerini sağlayabilirler. Nitekim İstanbul 16. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2018 tarihli bir kararında “...Web sitelerindeki grafik, metin, ses, resim, müzik, tasarım, sitelerinin tanınırlığı ve bilinirliği gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde **internet siteleri birer fikri eser niteliğindedir.**” sonucuna varılmıştır.³ Ancak internet siteleri için FSEK kapsamındaki korumayı tespit noktasındaki zorluk genel olarak “FSEK’te öngörülen eser türlerinden birine dâhil olma” kriterinin sağlanıp sağlanmadığı bakımından doğmaktadır.

Doktrin ve yargı kararlarında ise internet sitelerinin genellikle “güzel sanat eseri” olarak, “bilgisayar programı” olarak, “derleme eser” olarak veya “veritabanı” olarak korunması gerekeceği yönünde çeşitli tartışmalara yer verildiği görülmektedir. Bunlara ek olarak internet sitelerinin multimedya eser olarak bir bütün halinde ayrı bir koruma türünden yararlandırılması gerekeceğini belirten görüşler de bulunmaktadır.

- Güzel Sanat Eseri Olarak Korunması

FSEK'in 4. maddesi uyarınca estetik değere sahip olan “grafik eserler” güzel sanat eseri olarak kabul edilmektedir. İnternet sitesinin de resimleri, grafikleri, yerleşim düzenleri ve renkleriyle bir bütün oluşturduğu gözetildiğinde, hazırlayanın hususiyetini taşıması ve estetik değere sahip olması halinde internet sitelerinin “grafik eser” niteliği taşıyabileceği söylenebilir. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2018 tarihli bir kararında “...reklamların bulunduğu **web sitesinin resimleri, grafikleri, haberlerinin yerleşim düzenleri, renkleri ve kısacası tüm bu işlemlerle ilgili toplu görünümün özellik arz ettiği ve bu tasarımı hazırlayanın hususiyetini taşıy nitelikte olması sebebiyle çalışmanın ayrıca grafik eser niteliği de taşıdığı...**” yönünde bir değerlendirmede bulunmuştur.⁴

- Bilgisayar Programı Olarak Korunması

FSEK'in 2. maddesi uyarınca “her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşamada program sonucunu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları” ilim ve edebiyat eserleri arasında sayılmıştır. Bilgisayar programı ile internet sitesi arasındaki ilişki, bilgisayar programının internet sitesinin çalıştırılabilmesi ve görüntülenebilmesi için zaruri bir aracı olması yönündendir. Bilgisayar programları ile internet sitesi arasındaki bu sıkı ilişki sebebiyle internet sitelerinin bilgisayar programı gibi korunabileceği görüşü doktrinde ileri sürülmüş olsa da⁵ internet sitelerinin esasen altta çalışan bilgisayar programından daha geniş kapsamlı bir bütün olması ve internet siteleri oluşturulurken, bilgisayar programlarının oluşturulmasında takip edilen fonksiyonel amaca ek olarak estetik ve görsel amaçlar da güdülüyor olması sebepleriyle bilgisayar programı korumasının internet sitelerine yeterli korumayı sağlamayacağı görüşü baskın gelmektedir.⁶ Yargıtay da ikinci görüşte olup 2018 yılında verdiği bir kararda dava konusu web tasarımının kanunun ifade ettiği anlamda bilgisayar programı olarak korunacak eserler arasında olmadığı yönünde verilen ilk

³ İstanbul 16. ATM, E. 2018/422, K. 2018/417, T.10.5.2018

⁴ Yargıtay 11. HD, E. 2016/6829 K. 2018/768, T. 5.2.2018

⁵ Mustafa Aksu, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, s. 45, dpn 214.

⁶ Şener Dalyan, Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, s. 123; aynı yönde Yollu, *Ibid.* s. 83-84

derece mahkemesi kararını onamıştır.⁷ Bu kararda Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nın bilgisayar programını, makinenin okuyabileceği bir ortama yüklendiğinde bilgi işleme kapasitesine sahip böyle bir makinenin belirli bir işlev veya görevi yerine getirmesini ya da belirli bir sonucu göstermesini sağlayabilme yetisine sahip bir komutlar dizini olarak tanımladığı ve davacıya ait internet sitesinin bu kapsamda, işletim sistemi, uygulama programı ya da mikro kod olarak tanımlanamayacağı tespitleri yapılmıştır.

- Derleme Eser Olarak Korunması

FSEK'in 1B/b. maddesi uyarınca derleme eser "...özgün eser üzerindeki haklar saklı kalmak kaydıyla, ansiklopediler ve antolojiler gibi muhtevası seçme ve düzenlemelerden oluşan ve bir düşünce yaratıcılığı sonucu olan eseri" ifade eder. Doktrinde internet siteleri ile derleme eserler arasında birden çok unsur barındırma özelliği yönünden ortaklık olduğuna işaret edilmiştir. Özellikle, derleme eserlerdeki içeriğin seçme ve düzenlemelerden oluşması ve internet sitelerinin de derleme eser gibi içeriğinde eser niteliği taşıyan ve taşımayan pek çok farklı unsur içerebiliyor olması yönünden benzerlik kurulmuştur.⁸ Bu kompakt yapıları sebebiyle internet sitelerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde derleme eser olarak korunması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ve derleme eserlerde olduğu gibi hususiyetin, unsurların seçim ve düzenlenmesinde aranacağı savunulmuştur.⁹ Doktrinde derleme eserlere sağlanan hukuki korumanın internet sitelerine uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin yapılan bu tartışmanın yargı kararlarında henüz tartışma konusu edilmediği görülmektedir.

- Veritabanı Olarak Korunması

FSEK 6/1-11. maddesi uyarınca "*Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dâhilinde verilerin ve materyallerin seçilip derlenmesi sonucu ortaya çıkan ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki veri tabanları*" telif korumasından yararlanırlar. Doktrinde, veri tabanlarının derlemelerin özel bir türü olarak düzenlenmesi ve elektronik ortamda muhafaza edilebilmesi gibi sebeplerle internet sitelerinin veritabanı olarak korunabileceği görüşü ağırlıklı olarak savunulmuştur.¹⁰

Yargıtay 2018 tarihli bir kararında açıkça *internet sitesinin veritabanı eser niteliğinde olduğu* sonucuna varan yerel mahkeme kararını onamıştır.¹¹ Yine Yargıtay 2015 tarihli bir başka kararında "***davacı her ne kadar veri tabanı üzerinde işleme eser sahibi olarak hak sahibi olsa da veri tabanı içerisindeki verilere bu hak sahipliğinin genişletilemeyeceği, FSEK madde 6 fıkra 1-b ve 11 gereğince eser üzerindeki korumanın tek tek o eseri oluşturan veri ve materyaller için geçerli olmayacağı, bu suretle davalının internet sitesinde yayınlanan ilanlar için davacının FSEK hükümlerine göre koruma elde etmesinin hukuka uygun olmadığı***" yönünde verilen kararı onamıştır.¹² İnternet sitelerine ilişkin önemli açıklamalar içeren İstanbul 2. Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Mahkemesi tarafından 2021 yılında verilen kararda¹³ ise "*Davaya konu yaratım web sitesi tasarımıdır. Bir web sitesi yazılardan, grafiklerden, resimlerden, videolardan, müzik kayıtlarından vs. oluşur. Her web*

⁷ Yargıtay 11. HD, E. 2017/2053, K. 2018/7795, 10.12.2018

⁸ Ünal Tekinalp, Derleme Eser, Düşünce Yaratıcılığı ve Bunun "Hususiyet" Üzerine Etkisi, s. 18, 72 vd.; aynı yönde Yollu, *Ibid.* s. 92 vd.

⁹ Yollu, *Ibid.* s. 94-95

¹⁰ Aksu, *Ibid.* s.127; Veysel Başpınar, Doğan Kocabey, İnternette Fikri Hakların Korunması, s. 97, aynı yönde Yollu, s. 95-102

¹¹ Yargıtay 11. HD, E. 2016/6829 K. 2018/768, T. 5.2.2018

¹² Yargıtay 11. HD, E. 2014/15427 K. 2015/5999 T. 29.04.2015

¹³ İstanbul 2. FSHM, E. 2020/29 K. 2021/139. T. 18.3.2021

sitesi eser sayılmaz, eser sayılabilmesi için FSEK'in aradığı şartların gerçekleşmesi gerekir. Yani, hem sahibinin hususiyetini taşıması ve hem de, ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerinin birinin veya birkaçının içine girmesi gerekir. **Bilgisayar programı, veritabanı gibi unsurlarla birlikte, müzik, resim, grafik ve diğer ilmi ve edebi eserler de web sitesinde bulunan unsurlardır. Web sayfalarında, grafikleri, metinleri, videoları, müzikleri, sesleri, resimleri ve diğer görsel ve işitsel öğeleri ile bunların tamamının birleşerek oluşturdukları ve bir bütünlük oluşturdukları özgün sayfa tasarımları, sahibinin şekillenmiş fikri ürünlerini oluşturur. Bunların her birini ayrı ayrı eser sayarak korumak mümkün olduğu gibi, bunların tamamını bir web tasarımı eseri sayarak hepsini birlikte korumak da mümkündür. Türk Hukuku ve mukayeseli hukukta genel olarak web sitelerinin "veritabanı" niteliğinde oldukları kabul edilmektedir.**" denilerek Türk hukukunda genel eğilimin internet sitelerinin veritabanı olarak korunması yönünde olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen akademik tartışmalar ve yargı kararlarının analizinden, internet sitelerinin tam olarak FSEK'te sayılan hangi eser kategorisine gireceği hususu henüz kanaatimizce tartışmalı olmakla beraber genel olarak şartların sağlanması halinde telif korumasından yararlandırılacakları sonucuna varmak mümkün görünmektedir.

- Multimedya Eser Olarak Korunması

Multimedya eser, FSEK'te düzenlenen diğer eser türlerinde olduğu gibi tipik bir esere karşılık gelmeyip içinde pek çok farklı türde eser barındırabilen kompakt bir yapıyı haizdir. Doktrinde multimedya eserler çeşitli şekillerde tanımlanmış olup yapılan tariflerde genel olarak ses, görüntü, animasyon, video, metin gibi çeşitli unsurların çeşitli kombinasyonlarla bir arada bulunduğu, dijital yapılı, interaktif eserler olduklarına işaret edilmektedir.¹⁴ İnternet sitelerini de bu özellikleri taşımalarından hareketle multimedya eser olarak değerlendiren görüşler mevcuttur.¹⁵ Multimedya eserlere ilişkin gündeme gelen tartışmalardan birisi de bu eserlerin FSEK kapsamında korunabilmesi için kanunda yeni bir eser türünün düzenlenmesi gerekip gerekmediğine ilişkindir. Bu noktada, multimedya eserleri ayrı bir eser türünden ziyade bir veri depolama ve iletişim tekniği olarak tanımlayan görüşlere göre bu tip eserlerin FSEK kapsamında işleme eser olarak korunması fikri savunulmuştur.¹⁶ Multimedya eserlerin gerekli şartların sağlanması halinde veri tabanı olarak korunabileceği yönünde de görüşler bulunmaktadır.¹⁷ Öte yandan, FSEK'teki düzenlemelerin multimedya eserlerin niteliğine tam olarak uygun düşmediği gerekçesiyle bu tip eserler bakımından yeni bir düzenleme getirilmesi gerekliliği de ileri sürülen görüşler arasındadır.¹⁸

¹⁴ Mustafa Ateş, Veri Tabanlarının Hukuki Korunması s.61; Fırat Öztan, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, s.152; Tekin Memiş, Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, s. 36; Ünal Tekinalp, Fikri Mülkiyet, s.132

¹⁵ Aksu, *Ibid.*, s.127; Başpınar, Kocabey, *Ibid.* s.22; aynı yönde Yollu, s.48.

¹⁶ Tekinalp, *Ibid.* s. 32., dpn. 52-53

¹⁷ Ateş, *Ibid.* s. 61.

¹⁸ Yollu, *Ibid.* s. 50-51

b. Tasarım veya Marka Olarak Korunması

İnternet sitelerinin bir bütün olarak tasarım ya da marka olarak korunmaları mümkün olmasa da, siteyi oluşturan unsurların SMK uyarınca marka ya da tasarım olarak korunması mümkündür.

Bunun yanı sıra Amerikan hukukunda internet kullanıcı arayüzlerinin marka hukuku korumasından yararlandırılabilmesi şeklinde görüşler de ileri sürülmektedir. Bu görüş, internet sitesinin genel görünüş ve hissiyatının *trade dress/ticari sunum* olduğundan ve tescilsiz de olsa marka hukuku kapsamında korunabileceğinden hareket eder.¹⁹ Ancak hukukumuzda hem marka hakkının tescile bağlı olması hem de yapılan her değişikliğin yeni bir tescil gerekliliğini doğuracak olması karşısında böylesi bir korumanın pratik ve mümkün olmadığı savunulmaktadır.²⁰ Kanaatimizce bu noktada “*trade dress*” kavramının hukukumuzda, somut olay koşullarına göre değişecek olmakla birlikte, markadan ziyade tasarım korumasının kapsamı ile daha yakın bir pozisyonda değerlendirildiğinin, eğer ilgili ticari sunumu koruyan başkaca bir sınai mülkiyet hakkı bulunmuyorsa doğrudan doğruya “haksız rekabet” hükümleri kapsamında ele alındığının altını çizmekte fayda bulunmaktadır.

c. Haksız Rekabet Hükümleri Uyarınca Korunması

İnternet sitelerinin yukarıda yer verilen koruma türlerine ek olarak, birer “iş ürünü” olmak suretiyle TTK hükümleri kapsamında “haksız rekabet” korumasından yararlandırılması da söz konusu olabilecektir.

Bilindiği üzere fikri mülkiyet hakları ile haksız rekabet hükümlerinin koruma ve uygulama alanı ve amacı birbirinden farklıdır. Fikri mülkiyet hakları, yaratıcılığı ile hakkı elde etmiş olan hak sahibini korurken haksız rekabete ilişkin hükümler dürüst ve serbest rekabet ortamını korur. Türk Ticaret Kanununun 54. maddesinde ifade edildiği üzere “*Haksız rekabete ilişkin bu kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır.*”

Haksız rekabete ilişkin kuralların altında emeğin korunması ilkesi yatmaktadır. TTK 55/1.a.4 maddesi bu ilkenin özel olarak düzenlenmiş halidir. Buna göre “*başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak, başkalarının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanmak; özellikle; kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak*” haksız rekabet hallerinin başlıcalarındandır.

Bu madde hükümlerinde düzenlenen emeğin korunması ilkesinin ihlali için (i) ihlal edildiği ileri sürülen unsurun meydana getirilmesi için emek harcanmış olmalı, (ii) maddi değeri olan bir koruma konusu ortaya çıkmış olmalı, (iii) başkasının emeğinden yararlanıldığı sabit olmalı, (iv) ihlalde bulunduğu ileri sürülen kişi ihlale konu unsuru bağımsız çabasıyla geliştirmemiş olmalı ve (v) bir yararlanma söz konusu olmalıdır.²¹

¹⁹ Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bkz.: Lisa M. Byerly, Look and Feel Protection of Web Site User Interfaces: Copyright Or Trade Dress?, 14 Santa Clara High Tech. L.J. 221 (1998). Available at: <http://digitalcommons.law.scu.edu/chtlj/vol14/iss1/4>

²⁰ Yollu, *Ibid.* s. 107 vd.

²¹ Prof.Dr. Arslan Kaya'nın İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2021/323 E. sayılı dosyasına sunulu, 30.11.2021 tarihli hukuki mütalaa, s.27.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ("HGK") 2010/396 E. sayılı kararında ²² **"...Bir kimsenin en ufak bir yorgunluğa ve zahmete girmeden bir başkasının alın teri ve göz nuru dökerek meydana getirdiği ve tamamen kişisel emek ve gayretinin ürünü olan çalışmasına ortak olması hali, hem ahlak kurallarına bir aykırılık oluşturur hem de haksız rekabete sebep olur. Davalıların...imajı ticarileştirmeleri, uzun yıllar emek ve masrafla kazanılmış olan haklı şöhretten yararlanmaları haksız rekabettir..."** şeklinde belirtildiği üzere harcanan emek ve masraf sonucu ortaya çıkarılan ticari değer haksız surette kullanımına izin verilmemektedir.

Yargıtay kararları kapsamında²³ da belirtildiği üzere tescilli olmayan yaratımların "Haksız Rekabet" hükümleri uyarınca korunabilmesi için ilgili ürünün ilk kez hak iddia eden tarafından yaratılmış olması, teknik zorunluluktan kaynaklı bir benzerliğin bulunmaması ve benzerliğin karıştırılmaya sebebiyet verecek ölçüde olması yani iltibas yaratması gerekmektedir. Bu hususların varlığı halinde ilgili fikri ürünün, işbu tartışmamız açısından internet sitelerinin, tescilli olmasa da haksız rekabet hükümleri uyarınca korunması söz konusu olabilecektir.

Ayrıca doktrinde ağırlıkla benimsenen kümülatif koruma ilkesi uyarınca fikri mülkiyet hukuku kuralları ve haksız rekabet hukukunu düzenleyen kurallar birlikte uygulama alanı bulabilmektedir. Dolayısıyla bu ilke uyarınca hak sahibinin şartları varsa her bir korumadan doğrudan yararlanması mümkündür.²⁴ Tabi bu, hak sahibinin hem fikri mülkiyet hakkının ihlaline hem de haksız rekabete dayanarak birden çok tazminat talep edebileceği anlamına gelmeyecektir. Tazminat bir zenginleşme aracı olmadığından, bu halde tek bir tazminata hükmedilecektir. Yargıtay kararlarında belirtildiği üzere bu durumda haklar yarışacak ancak talepler yığılmayacaktır.²⁵

Örneğin, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde yakın tarihte görülmüş olup davalının internet sitesini davacının internet sitesinden iktibas ederek hazırladığının ve bunun aynı zamanda haksız rekabet teşkil ettiğinin iddia edildiği davada, mahkeme tarafından davaya konu programlar karşılaştırılmış ve **"programların işleyişinin, genel algoritmasının ve modüllerinin çok benzer olduğu, ancak kodların tamamen aynı olmadığı, projenin farklı bir kod mantığı ile tekrar yazılmış olduğu, çalışma mantığı ve arayüzler ile kullanılan ifadeler aynı olsa bile bunların farklı programlama tekniği ile elde edilen sonuçlar oldukları, hizmet verdikleri kesimlerin farklı olduğu, davalının davacı şirkette çalıştığı dönemde elde ettiği bir kısım verileri kendi yazılımlarında, internet sitesinde ve reklam broşürlerinde kullanmış olmasının tek başına haksız rekabet eylemine neden olmayacağı, davalının işi gereği ilgili teknik bilgilere sahip biri olduğunu ve bu bilgileri kullanmamasının düşünülemeyeceği"** değerlendirilerek haksız rekabetin oluşmadığı tespit edilmiştir.²⁶

Ancak Bölge Adliye Mahkemesi kararının temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay, uyuşmazlığa konu internet sitelerinin arkasındaki programları karşılaştırmalı olarak inceledikten sonra **"uygulama modül isimlerinin, programların çalışma mantıkları ve kullanıcı arayüzlerinin, bir**

²² Yargıtay HGK E. 2010/396 T. 07.07.2020

²³ Yargıtay 11. HD. E. 2002/8869, K.2022/10383, T. 14.11.2002, Yargıtay 11. HD. E. 2002/7938 K. 2002/10327, T. 12.11.2002, Yargıtay 11. HD. E. 2004/5538 K. 2004/6175, T. 01.06.2004, HGK E. 2005/ 231 K. 2005/273, T. 27.4.2005, Yargıtay 11. HD. E. 992/4360 K. 992/10104 T. 1.5.1995

²⁴ Hamdi Yasaman, Sıtkı Anlam Altay, Tolga Ayoğlu, Fülürya Yusufoglu, Sinan Yüksel, Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi,, C. I, s. 495; Reha Poroy, Hamdi Yasaman, Ticari İşletme Hukuku, s. 305-307; Çelik Şehirali, Haksız Rekabet, s. 88, 116; aynı yönde Fatma Karaman Odabaşı, Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması, s. 48 vd.

²⁵ Yargıtay 11. HD. E. 2005/5095, K. 2006/8411, T. 14.07.2006

²⁶ İstanbul BAM 12. HD., E. 2018/1079 K. 2020/78 T. 23.1.202

takım modüllerde kullanılan formlardaki ifadelerin, formülün, alt modül isimlerinin, veri girişlerinin aynı olduğunu ancak programların farklı programlama dilinde, farklı yazılım kodlarıyla yazıldığını ve programların klasörleme mantıklarının farklı olduğunu” tespit ederek yazılımın benzer olmadığını ancak eserin sergilenme biçimi itibarıyla programların benzer olduğunu belirleyerek bu halin “başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak” suretiyle haksız rekabete sebebiyet verdiği sonucuna ulaşmış ve Bölge Adliye Mahkemesinin kararını bozmuştur.²⁷

Görüldüğü üzere haksız rekabetten doğan bir hak ihlali iddiasının değerlendirilmesinde, somut olayın koşulları gözetilerek itiraz edilen kullanımın, esinlenmenin ve/veya adil kullanımın sınırlarını aşıp aşmadığının, benzerliklerin teknik ve yapısal özelliklerden veya işin mahiyetinden kaynaklanıp kaynaklanmadığının, umuma ait yöntem ve formüllerin kullanılıp kullanılmadığının araştırılması icap edecektir.

4. İnternet Sitelerine İlişkin Hakların İhlal Edilmesinde Sağlanacak Hukuki Koruma

İnternet sitelerinin, şartların sağlanması halinde FSEK ve TTK kapsamında ve hatta kimi zaman SMK hükümleri uyarınca marka ve tasarım korumasına ilişkin korumalardan yararlanılabileceğini anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda hak sahiplerinin ihlal durumunda, ilgili kanunlar kapsamında kendilerine sağlanan hukuki imkânlardan yararlandırılmaları söz konusu olacaktır.

Buna göre internet sitesi üzerinde telif hakkı sahibinin FSEK kapsamında tespit talebinde bulunma, tecavüzün ref'i ve tecavüzün men'i davaları açma, tazminat talebi ileri sürme, ceza şikâyetinde bulunma ve kanunda öngörülen diğer tedbir ve hukuki çarelere başvurma imkânı bulunmaktadır. Buna ek olarak hak sahibinin haksız rekabet sebebiyle zarar görmesi veya böyle bir tehlikeyle karşılaşması halinde TTK'nın 56. maddesi uyarınca fiilin haksız olup olmadığının tespitini, haksız rekabetin men'ini, haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını, kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (“TBK”) 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini isteyebilir. Ayrıca hak sahibi TTK'nın 62inci maddesinde ön görülen ceza yaptırımlarına da başvurabileceklerdir. Bunun yanı sıra 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (“HMK”) uyarınca delil tespiti, ihtiyati tedbir ve diğer geçici hukuki koruma imkânlarının da şartları varsa uygulama alanı bulması söz konusu olabilecektir.

5. Sonuç

Her seviyede dijitalleşen hayatlarımızın ayrılmaz bir parçası haline gelen internet sitelerine, kendine özgü yapıları gereği bağımsız bir korumanın sağlanması gerekliliği tartışma konusudur. Ancak

²⁷ Yargıtay 11. HD E. 2020/1506 K. 2021/1247 T. 15.2.2021; *ilgili uyuşmazlıkta bozma kararı sonrasında, İstanbul BAM 12. HD'nin tekrar önüne gelen konuyu inceleyerek E. 2021/685 K. 2021/1103 T. 7.7.2021 kararını oluşturduğu ve “davalı web sitesinde davacının kendi müşterisi olduğunu belirttiği firmalara verilen hizmetten söz edilirken ekip üyelerinin hizmetinden söz edildiği, davalı firmanın hizmetinden söz edilmediği hususlarının tespit edildiği, davalının elde ettiği bilgileri haksız surette edinmediği, kopyalama bulunmadığı, risk formülünün umuma ait bir risk hesaplama formülü olduğu, muayene verilerinin standart başlık teşkil ettiği gözetildiğinde haksız rekabetin unsurlarının somut olayda bulunmadığının kabulü gerekmektedir.” gerekçesiyle Yargıtay'ın bahsi geçen bozma kararına karşı direnme kararı verdiği tespit edilmiştir.

halihazırda mevcut düzenlemelere göre yorum yoluyla hareket edildiğinde, kümülatif koruma ilkesi uyarınca hem FSEK kapsamında telif korumasından hem de TTK hükümleri uyarınca haksız rekabet korumasından yararlanılabilecekleri görülmektedir. Mahkemeler haksız rekabet teşkil eden ve esinlenmenin sınırını aşan halleri somut olayın şartlarına bağlı olarak değerlendirmekte ve hak sahiplerinin, ihlal hallerinde FSEK, TTK, TBK, HMK ve sair mevzuat hükümleri uyarınca hukuki imkânlarla başvurmaları söz konusu olabilmektedir.

* **Ortak Avukat, Gün + Partners, Ugur.Aktekin@gun.av.tr**

** **Avukat, Gün + Partners, havva.yildiz@gun.av.tr**

*** **Stajyer Avukat, Göksu Ayçıl Aktınok Gün + Partners, goksu.altinok@gun.av.tr**